

A TANTÁRGY ADATLAPJA

1. A képzési program adatai

1.1 Felsőoktatási intézmény	Babeş -Bolyai Tudományegyetem Kolozsvár
1.2 Kar	Római Katolikus Teológia Kar
1.3 Intézet	Pasztorálteológiai Intézet
1.4 Szakterület	Római Katolikus Teológia
1.5 Képzési szint	Alapképzés
1.6 Szak / Képesítés	Teológiai licenciátus

2. A tantárgy adatai

2.1 A tantárgy neve	Isten Népeinek Joga (<i>De iure populi Dei</i>)						
2.2 Az előadásért felelős tanár neve	Lukács I. Róbert						
2.3 A szemináriumért felelős tanár neve							
2.4 Tanulmányi év	2014/15	2.5 Félév	II.	2.6. Értékelés módja	szóbeli vizsga	2.7 Tantárgy típusa	alap

3. Teljes becsült idő (az oktatási tevékenység féléves óraszámja)

3.1 Heti óraszám	5	melyből: 3.2 előadás	2	3.3 szeminárium/labor	1
3.4 Tantervben szereplő össz-óraszám	70	melyből: 3.5 előadás	56	3.6 szeminárium/labor	14
A tanulmányi idő elosztása:					óra
A tankönyv, a jegyzet, a szakirodalom vagy saját jegyzetek tanulmányozása					20
Könyvtárban, elektronikus adatbázisokban vagy terepenvaló további tájékozódás					10
Szemináriumok / laborok, házi feladatok, portofóliók, referátumok, esszék kidolgozása					20
Egyéni készségfejlesztés (tutorálás)					20
Vizsgák					10
Más tevékenységek:					
3.7 Egyéni munka össz-óraszámja					150
3.8 A félév össz-óraszámja					70
3.9 Kreditszám					6

4. Előfeltételek (ha vannak)

4.1 Tantervi	• nincs
4.2 Kompetenciabeli	• nincs

5. Feltételek (ha vannak)

5.1 Az előadás lebonyolításának feltételei	• tábla, vetítő
5.2 A szeminárium / labor lebonyolításának feltételei	• tábla, vetítő

6. Elsajátítandó jellemző kompetenciák

Szakmai kompetenciák	A II. Vatikáni Zsinat, különösen az egyházzal szülő hittani rendelkezés központi szerepet tulajdonít egyházában az Isten népe fogalmának (vö. pl. LG. 9 – 17). Ez az egyházkép nemcsak nagy tekintéllyel rendelkezik, a Bibliában és a keresztény hagyományban fellelhető gyökerei miatt, hanem a törvényhozónak is a legalkalmasabbnak tűnt az egyház intézményes vonatkozásainak kifejezésére. Lehetővé teszi ugyanis az új ekklesiológiai távlatok és tevékenységi szempontok kibontakozását és jogszabályok nyelvére való lefordítását, de egyben felhívja a figyelmet arra, hogy az egyház titok, misztérium, mely nem tárgyalható a maga egészében a valóság társadalmi-jog szintjén.
Transzverzális kompetenciák	„Az Isten Népe” az Egyházi Törvénykönyv II. könyve címet viseli. Ez azzal magyarázható, hogy benne különösen is a személyeknek Isten népében elfoglalt helyéről, ott betöltött szerepéről van szó, valamint a hierarchikus közösségben való együttműködésükről és a megszentelt, illetve az apostoli élet intézményes formáiról.

7. A tantárgy célkitűzései (az elsajátítandó jellemző kompetenciák alapján)

7.1 A tantárgy általános célkitűzése	<ul style="list-style-type: none"> • A II. vatikáni zsinatra alapozó jogi egyházkép megismerése
7.2 A tantárgy sajátos célkitűzései	<ul style="list-style-type: none"> • A diákok felkészítése az Egyházban levő személyek pasztorálására • A törvények magyarázatának és alkalmazásának az elsajátítása

8. A tantárgy tartalma

8.1 Előadás	Didaktikai módszerek	Megjegyzések
A krisztushívők jogai és kötelezettségei	előadás, magyarázat	
A laikusok	előadás, magyarázat	
A krisztushívők társulásai (általános szabályok, hivatalos és magán társulatok)	előadás, magyarázat	
A római pápa	előadás, magyarázat	
A püspökök testülete, A püspöki szinódus	előadás, magyarázat	
A részegyházak	előadás, magyarázat	
A püspökök általában; A megyéspüspök, A koadjutorok és a segédpüspök	előadás, magyarázat	
A székakadályoztatás és széküresedés; Az egyháztartomány és egyházi régió	előadás, magyarázat	

A részleges zsinatok	előadás, magyarázat	
A püspöki konferenciák; Az egyházmegyei zsinat	előadás, magyarázat	
Az egyházmegyei hivatal	előadás, magyarázat	
Tanácsadó testületek az egyházmegyében	előadás, magyarázat	
A plébánia, plébánosok	előadás, magyarázat	
Az esperesek, a templomigazgató, a lelkészek	előadás, magyarázat	

Könyvészet

- Erdő P., Egyházjog (Szent István Kézikönyvek 7), Budapest 2005; Az Egyházi Törvénykönyv. A Codex Iuris Canonici hivatalos latin szövege magyar fordítással és magyarázattal, szerkesztette, fordította és a magyarázatokat írta Erdő Péter, Budapest 2001;
- A II. Vatikáni zsinat tanítása, Budapest 2000; La Chiesa particolare e strutture di comunione (Il Codice del Concilio Vaticano II, 5), Bologna 1985; La parrocchia e le sue strutture (Il Codice del Concilio Vaticano II, 4), Bologna 1987;
- Arrieta, J. I., Diritto dell'organizzazione ecclesiastica (Trattati di diritto 3), Milano 1997;
- Bánk, J., Egyházi jog. Az egyházi alkotmányjog alapjai, Budapest 1958;
- Bánk, J., Kánoni jog, I–II, Budapest 1960-1963;
- Comentario exegético al Código de derecho Canónico, Marzoa, A. – Miras, J. – Rodríguez-Ocaña, R. (dir.), Pamplona 1996, vol II; Il primato del successore di Pietro nel mistero della Chiesa (Documenti e studi 19), Città del Vaticano 2002; Il diritto nel mistero della Chiesa, vol II: Il popolo di Dio. Chiesa particolare e universale. La funzione di insegnare (Quaderni di Apollinaris), Roma 21990; Sipos, S., Enchiridion iuris canonici, Romae 1960.
- Collegialità e primato. La suprema autorità della Chiesa (Il Codice del Concilio Vaticano II, 9), Bologna 1993; Il fedele cristiano. La condizione giuridica dei battezzati (Il Codice del Concilio Vaticano II, 6), Bologna 1989; Le associazioni nella Chiesa (Studi giuridici 29), Città del Vaticano 1999;
- Arrieta, J. I. – Canosa, J. – Miñambres, J. (a cura e commento di), Legislazione sull' organizzazione centrale della Chiesa (Testi legislativi 3), Milano 1997;
- Arrieta, J. I., Diritto dell'organizzazione ecclesiastica (Trattati di diritto 3), Milano 1997;
- Bánk, J., Egyházi jog. Az egyházi alkotmányjog alapjai, Budapest 1958; Bánk, J., Kánoni jog, I-II, Budapest, 1960-1963;
- Betti, U., La dottrina sull'Episcopato nel capitolo III della costituzione dommatica Lumen gentium. Sussidio per la lettura del testo, Roma 1968;
- Bonnet, P. – Gullo, C. (a cura di), La Curia romana nella const. Ap. Pastor Bonus (Studi giuridici 21), Città del Vaticano 1990;
- Navarro, L., Diritto di associazione e associazioni di fedeli (Monografie giuridiche), Milano 1991;
- Provost, J., „Structuring the Church as a Communio”, In *The Church as a Communion*, ed. J. Provost, 191

– 245, Washington, D.C., CLSA, 1984.

- Huels, J., „Participation by the Faithful in the Liturgy”, J 48 (1988) 608 – 637.

- Morrissey, F., „What Makes an Institution Catholic?” J 47 (1987) 531 – 544.

- Schotte, J., „The Synod of Bishops: A Permanent yet Adaptable Institution”, *Stud Can* 26 (1992), 289 – 306.

8.2 Szeminárium

Egyéni foglalkozás a megadott könyvészet alapján.
Minden hallgató az általa választott témát dolgozza ki és adja elő.

Didaktikai módszerek

Előadás, beszélgetés

Megjegyzések

egyéni munkával közelebb kerülni Isten Népe jogának megismeréséhez

Könyvészet

A NÉMET PÜSPÖKI KAR határozata (1977): A lelkipásztori szolgálatok rendezésének alapelvei, In: Szolgálat 67,1985, 65-70.

ASZALÓS János: Az egyházi bázisközösségekről, In: Egyházforum 2001/5, 9-15.

BALTHASAR, Hans Urs von: Vannak laikusok az egyházban? Vigilia 1998/3

BÁLINT József: Világi krisztushívők apostolsága, Agape, 1994.

BOSÁK Nándor: A laikusok tevékenysége – a főpásztor szemével In Vigilia 2003/2, 117-121.

BRÜCKNER Ákos: A világi hívők részvétele az egyházi élet közösségében, In Teológia 1992/4, 246-250.

CORDES, P.J.: A megújulás útja egy újjászülető egyházban (A világi apostolkodás struktúráinak kialakítása), In: Teológia 1992/3, 172-174.

CHRISTIFIDELES Laici

CSERHÁTI Ferenc: Társas apostolkodás a világiakkal In: Szolgálat 76, 1987, 27-34.

ERDŐ Péter: A világiak munkája a plébánián, In: Távlatok 1993/4-5, 632-640.

ERDŐ Péter: Hivatalok és közfunkciók az egyházban, Szent István Társulat, Bp., 2003.

Fizetéskiegészítés vidéki plébánosoknak, In: Új Ember 2002. 03.03.

HARTAI Éva: A „világiak egyháza” In: Távlatok 1995/5, 632-634.

HOMEYER, J.: A paphiány és annak reménye, hogy újfajta egyház leszünk, In: Teológia 1993/4, 246-249.

GYULAI Endre: Világi hívek Krisztus egyházában, In: Vigilia 1995/1, 17-21.

ILLYÉS Szabolcs: Világi plébániavezetők jövője, In: Délmagyar 2002.12.09. 3.

JUHÁSZ Ferenc: Világiak a lelkipásztori szolgálatban, In: Vigilia 1998/2

KERESZTESNÉ Várhelyi Ilona: „Laikus” gondok és gyökereik, In: Távlatok 1998/2, 275-284.

MAGYAR KATOLIKUS PÜSPÖKI KAR: A világi lelkipásztori kisegítők kézikönyve (OLT- SZIT), 1995.

MAGYAR KATOLIKUS PÜSPÖKI KAR: Magyarországi Egyházközségi Képviselőtestületek Szabályzata, 1992.

MARITAIN J.: A világiak apostolkodásáról, In: Teológia 1987/4, 238-242.

MÁTÉ-TÓTH András: Laikusok az egyházban, In: Vigilia 1998/7, 498-505.

- MIHÁLYI Gilbert: A társadalom megújítása Krisztusban, Márton Áron, Budapest, 1991.
- MIHÁLYI Gilbert: A Szentlélek ajándékai és a világi hívek, In: Távlatok 1998/3, 447-449.
- MUHRER, Siegfried: Laikus, légy az, ami vagy! In: Szolgálat 71, 1985, 43-55.
- NAGY Ferenc: A világi hívek együttműködése a papok szolgálatában, In: Távlatok/ Magyar Papi Egység 1998/1, 7-17.
- NEMESHEGYI Péter: Hogyan állunk a Lumen gentium megvalósításával? In: Vigilia 2002/11, 802-813.
- NYÍRI Tamás: A keresztény ember küldetése a világban, Akadémiai kiadó, Budapest, 1996
- NYÍRI Tamás: A világiak és a magyar egyház jövője, In: Teológia 1982/2, 85-88.
- OROSZ Lóránt: Kánonjogi szempontok, In: Vigilia 2003/2 106-111.
- ÓRSY László: Struktúrák és egyházkép, In: Mérleg 1996/ 1, 2-27.
- PÉCSI Debóra: Vidéki plébániák – halál és feltámadás, in egyházfórum 2001/5, 7-8.
- RAUBER, Karl-Josef: Világiak az egyházban, In: Vigilia
- Rendelkezés néhány olyan kérdésben, mely világi hívőknek a lelkipásztori szolgálatban való együttműködéséből fakad, Római dokumentumok VI., Vatikán 1997, Budapest (Szent István Társulat) 1998.
- SÁVAI János: A licenciátus szerepe a délvidéki magyarság megtartásában, In: Vigilia 1988/7, 520-525.
- SÁVAI János: Missziók, mesterek, licenciátusok, Szeged, 1997.
- SOLTI Györgyi: A nők szerepe az egyház életében, In: Szolgálat 77., 1988, 18-34.
- TAILLEUR, Françoise: A világiak a II. Vatikáni zsinat után. In: Szolgálat 73 (1987) 40-51.
- TOMKA Ferenc: A világiak helye az egyházban, In: Vigilia 1998/7 492-497.
- TOMKA Ferenc: A laikusok szerepe az egyházban – a lelkipásztor szemével, In: Vigilia 2003/2 112-116.
- TOMKA Ferenc: Új evangelizáció, Budapest, (Szent István Társulat) 1999, 104-113.
- TOMKA Miklós: Apostolicam Actuositatem, határozat a világi hívek apostolkodásáról, in: 357-358 in: A II. Vatikáni zsinat dokumentumai negyven év távlatából 1962-2002, Szent István Társulat szerk: Dr. Kránitz Mihály, Bp, 2002
- Új „hivatalok” az egyházban a közösség szolgálatára (Interjú Peter Neuer-rel), In: Teológia 1995/2, 94-100.
- SESBOŰÉ, B.: A világi lelkipásztori segítők, In: Mérleg, 95/2.
- STECHEER, Reinhold: Gondolatok a papok és világiak együttműködését szabályozó legújabb dekrétumról, Publik Forum, 1997/24. szám
- UNGER Zsuzsanna: Mit tehetnek a világiak az egyházban?, In: Távlatok 1992/2, 208-212.
- Várnai Jakab: Laikus szolgálatok az egyházban. Egyháztani szempontok In: Vigilia 2003/2
- VLADIER P.: Demokrácia a katolikus egyházban?, In: Mérleg 1998/2 138-149
- MIHALOVICS Zsigmond: A világi apostolkodás kézikönyve /Szent István Társulat, Bp.1942.
- Tematikus számok:
- Vigilia 1998/7: Laikusok az egyházban,

Vigilia 2003/2: A világiak szerepe az egyház lelkipásztori tevékenységében

Szolgalat 73 (1987): Világiak – keresztény hivatás

„Azt mondhatja az ember, Isten vele...” Interjú Gyulay Endre Szeged-Csanádi megyéspüspökkel In: Egyházfórum 1999/1 8-9.

Állandó diakónusok képzésének alapszabályzata, Az állandó diakónusok életének és szolgálatának direktóriuma (Szent István Társulat) 1998

BERNÁT László: Állandó diakónusok Európa felépítése – keresztény szemmel, In: Vigilia 1998/5. 391

BOROS István: Diakónus az Egyház első három századában. In: Molnár Ferenc (szerk.): Diakónia, diakonátus, diakónus, Kalocsa (Szent István Diakonátusi Kör) 1996. 93-109. o.

Diakónia és diakonátus (Boór János interjúja Hannes Kramerrel) in: Mérleg 1974. 3. 210.

Egyházfórum tematikus szám 1999/1

Hazai modellek, In: Egyházfórum 1999/1, 38-44.

KASPER, Walter: A diakónus a mai egyházban. In: Vigilia 1998/5 322-330.

MAGYAR KATOLIKUS PÜSPÖKI KAR: Az állandó diakonátusról, Budapest, 1991.

MOLNÁR Ferenc (szerk.): Diakónia, diakonátus, diakónus II. kötet, Kalocsa (Szent István Diakonátusi Kör) 2000.

MOLNÁR Ferenc (szerk.): Diakónia, diakonátus, diakónus, Kalocsa (Szent István Diakonátusi Kör) 1996.

MOLNÁR Ferenc: A diakónus helyzete ma Magyarországon, In: Egyházfórum 1999/1, 10-31.

TÓTH Károly: Állandó diakonátus az egyházban, szakdolgozat, Szeged, 1997.

Dr. KRÁNITZ Mihály (szerk.): A II. Vatikáni zsinat dokumentumai negyven év távlatából 1962-2002, Szent István Társulat, Bp, 2002.

Dr. CSERHÁTI József, Dr. FÁBIÁN Árpád: A II. Vatikáni Zsinat tanítása, Szent István Társulat, Bp., é.n.

BELBIN, Meredith: A team, avagy az együttműködő csoport. Edge 2000 Kft., Budapest, 2003.

BOULAD, Henri: Quo vadis ecclesia? (Gondolatok a holnap egyházáról), Omega füzetek 6., Korda, Kecskemét, 2000.

DOUGLASS, Klaus: Az új reformáció (96 tétel az egyház jövőjéről), Kálvin, Budapest, 2002.

Dr. POÓR József, Dr. KAROLINY Mártonné (szerk.): Személyzeti/emberi erőforrás menedzsment kézikönyv, KJK-KERSZÖV Jogi és Üzleti Kiadó Kft., Budapest, 2002.

DULLES, Avery: Az egyház modelljei, in: Vigilia, Bp., 2003.

ERHARTER, H.: Az új lelkipásztori hivatások, in: Mérleg, 85/4.

HÄRING, Bernard: Másképp is lehetne (védőbeszéd az egyházon belüli új magatartásforma mellett), Kairosz, Bp., é.n.

HÉZSER Gábor: Miért? pasztorálpszichológiai tanulmányok, Kálvin kiadó, Bp. 1996.

HONSEL, Bernhard: Lelkipásztorkodás és emberi kapcsolattartás, In: Teológia, 1994/4.

KESZELI Sándor: Alapvető Kateketika (főiskolai jegyzet) SZHF, 2000.

KESZELI Sándor: Pasztorális tervezés (főiskolai jegyzet) SZHF, 2002.

KÖNIG, F.: Az egyház beteg, fennmaradásáért küzd (Az ifjúságot hívom), In: Mérleg, 85/4.

KÜNG, Hans: Mi az egyház? Tekus Ottó, Győr, 2001.

LOHFINK, G.: Milyennek akarta Jézus a közösséget?, Luzern, 1990.

MIHÁLYI Gilbert. Új módon vagyunk egyház, Márton Áron, Budapest, 1998.

MIHÁLYI Gilbert: Az egyház a dialógus mestere vagy tanulója?, In: Teológia, 1993/4.

Ó- és Újszövetségi Szentírás, Szent Jeromos Bibliatársulat, Budapest, 1999.

RAHNER, Karl: Egyházreform, EF, Budapest, 1994.

RAHNER, Karl: Párbeszéd az egyházban, In: Teológia, 1993/4.

SCHULMEISTER, Paul: Elalusznak a templomban (Tömegkommunikáció és a hit "marketing"-je), In: Teológia, 1990/2.

SZENNAY András: A generációs feszültségekről, In: Vigila 2005/1 10-15.o.

TOMKA Ferenc: Intézmény és karizma az egyházban, Márton Áron kiadó, Bp., 1997.

LEON-DUFOUR, Xavier (szerk.): Biblikus Teológiai Szótár, Szent István Társulat, 1972.

ZERFASS, R.: Emberséges lelkipáztorkodás, Eisenstadt, 1986.

ZULEHNER, Paul M.: „Népem lesznek” (a gyülekezeti hit alapjai), Egyházforum füzetek 5, Luzern, 1990.

ZULEHNER, Paul M.: Isten népének lelki hivatala, in Egyházforum 1990/4.

9. Az episztemikus közösségek képviselői, a szakmai egyesületek és a szakterület reprezentatív munkáltatói elvárásainak összhangba hozása a tantárgy tartalmával.

-

10. Értékelés

Tevékenység típusa	10.1 Értékelési kritériumok	10.2 Értékelési módszerek	10.3 Aránya a végső jegyben
10.4 Előadás	első vizsgaidőpontban	szóbeli vizsga	$\frac{3}{4}$
10.5 Szeminárium / Labor	szemeszter idején	egyéni munka	$\frac{1}{4}$
10.6 A teljesítmény minimumkövetelményei			
<ul style="list-style-type: none"> • Az előadott kurzus anyagának általános ismerete, esetlegesen a tanár rávezetésével 			

Kitöltés dátuma

Előadás felelőse

Szeminárium felelőse

2014. május 2.

Dr. Lukács I. Róbert

Dr. Lukács I. Róbert

Az intézeti jóváhagyás dátuma

Intézetigazgató

2014. május 5.

Dr. Székely Dénes